

B A S T E R I A

T I J D S C H R I F T V A N D E N E D E R L A N D S E
M A L A C O L O G I S C H E V E R E N I G I N G

Vol. 35, No. 5, pp. 77-112

1-XI-1971

Rugschilden van *Sepia bertheloti* aangespoeld in Nederland

door

C.O. VAN REGTEREN ALTENA

Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden

Op 14 september 1970 troffen Ir. K.W.H. Leeflang en zijn vrouw tussen Zandvoort en IJmuiden vijf exemplaren en ongeveer vijftien fragmenten van *Sepia bertheloti* d'Orbigny, 1838, aan. De juiste vindplaats was bij Bloemendaal aan Zee, tussen paal 61,500 en 62,500 en de exemplaren werden in het verse aanspoelsel gevonden gedurende het laatste uur voor hoog water. Eén exemplaar was door een voetstap vergruizeld, de andere vier nagenoeg gave exemplaren namen zij mee en het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie kreeg er twee van, waarvan het grootste hier op natuurlijke grootte is afgebeeld. Toen de heer Leeflang de volgende dag nog eens op het strand ging kijken, was er niets meer van *Sepia bertheloti* te vinden.

De zwarte puntjes, die men op de figuur van de binnenkant van *Sepia bertheloti* kan zien, zijn zeer jonge zeepokken. Zij hebben zich juist op de schelp neergezet en hebben nog geen kalk in het skelet. Echter is wel door een binoculair microscoop te zien, dat er een opstaande rand is en een spleet in het midden.

De schelpen van *Sepia elegans* d'Orbigny en *Sepia orbignyana* Férussac, die regelmatig aanspoelen maar welke soorten ook niet in de Noordzee leven, zijn van het Kanaal afkomstig, waar zij ook levend gevonden worden. Zij zijn echter nooit zo goed geconserveerd als de schelpen van *Sepia bertheloti*, die op het Bloemendaalse strand werden gevonden.

Sepia bertheloti is tot nu toe levend gevonden van Teneriffe tot Angola, dat is van ongeveer 28° N.Br. tot 14° Z.Br. Om in het gebied te komen waar de Golfstroom naar het noorden gaat, moeten zij waarschijnlijk op minstens 40° N.Br. voorkomen. Dan moeten zij door de Golfstroom meegevoerd worden, door het Kanaal en het Nauw van Calais gaan en tenslotte als schelp op het Nederlandse strand geworpen worden. Misschien kan dit bij uitzondering voorkomen. Prof. Dr. P. Korringa deed mij nog een andere mogelijkheid aan de hand. De Golfstroom gaat ook langs de westkust van Ierland en Schotland en draait dan gedeeltelijk om en komt in de Noordzee. Hij is dan vrij warm gebleven en zo komt het dat wij aan de kust soms in het najaar vissen vinden, die in de zuidelijke Atlantische Oceaan thuishoren. Dit zou dus ook bij uitzondering kunnen voorkomen. De mogelijkheid van consumptie van *Sepia bertheloti* op de Noordzee en over boord gooien van resten acht Prof. Korringa uitgesloten.

Wij zullen nooit weten hoe *Sepia bertheloti* bij Bloemendaal aan Zee op het strand is gekomen, maar in ieder geval zal deze vondst er toe bijdragen op het Nederlandse strand op haar te letten.

SUMMARY

September 14th, 1970 some nearly undamaged shells and fragments of *Sepia bertheloti* d'Orbigny were found on the beach between Zandvoort and IJmuiden. Specimens of newly settled barnacles are present on the ventral surface of these shells. This *Sepia* is found living from about 28°N to 14°S. Probably it has to go beyond 40°N to be under the influence of currents to the N. of the Gulf Stream. Then it must either have gone through the English Channel and the Strait of Dover, or along the west of Ireland and Scotland and turned back into the North Sea before the shells were thrown upon the Dutch coast. The possibility of the specimens having been eaten and the remains thrown overboard can be ruled out.

Fig. 1. *Sepia bertheloti* d'Orbigny, Bloemendaal aan Zee, 14 september 1970 (RMNH). Van links naar rechts: boven-, onder-, en zijkant; natuurlijke grootte.
Foto Chr. Hoorn